

Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce

Student: Markéta SOCHŮRKOVÁ

Obor: ČJ - NJ

Název práce v českém jazyce: Sportovní slang a jeho variabilita – nohejbalové prostředí

Název práce v anglickém jazyce: Sports slang and variability – the environment of Football tennis

Vedoucí práce: PhDr. Olga Palkosková, Ph.D.

Oponent práce: PhDr. Ladislav Janovec, Ph.D.

Typ posudku:

1 - HODNOCENÍ OBSAHU PRÁCE

	Kritérium	Hodnocení (A-D)
1.1	Adekvátnost stanovených cílů a volba metodologie	C
1.2	Relativní úplnost zpracované sekundární literatury	D
1.3	Porozumění zdrojům a schopnost pracovat s nimi	D
1.4	Volba vhodné techniky zpracování materiálu a její zvládnutí	D
1.5	Interpretace výsledků	D
1.6	Struktura práce, vyváženost jednotlivých částí	B
1.7	Logičnost výkladu	D
1.8	Přínos práce, dosažení cílů a validita závěrů	C–D

Slovní komentář:

Viz dále.

2 - HODNOCENÍ FORMÁLNÍCH NÁLEŽITOSTÍ PRÁCE

	Kritérium	Hodnocení (A-D)
2.1	Adekvátnost horizontálního členění textu	B
2.2	Funkčnost odkazů a poznámkového aparátu	B
2.3	Dodržení citační normy	D
2.4	Dodržení stylové normy	D
2.4	Dodržení morfologické normy a pravopisné kodifikace	D

Slovní komentář:

Viz dále.

3 - SHRNUJÍCÍ KOMENTÁŘ HODNOTITELE

Předložená práce nesplňuje požadavky kladené na daný typ závěrečné kvalifikační práce v oboru *Český jazyk se zaměřením na vzdělávání*.

Práci nedoporučuji k obhajobě.

Slovní komentář:

Předloženou práci nelze rozhodně akceptovat jako závěrečnou z oboru český jazyk. Ačkoliv se v ní skrývá značný potenciál, autorka jej naprosto nevytěžila a přes veškerou (nepochybně obrovskou) práci nedosáhla očekávaného výsledku.

Jedním z důvodů je neujasnění cílů a teoretických východisek. Autorka zjevně tápe v základní terminologii, ale i ve vymezení tématu – někdy mluví v obecné rovině o zkoumání sportovního slangu (pro sebe si to interpretují jako zastřešující termín pro slangy dílčích sportovních disciplín), někdy naopak přímo o zpracovávaném slangu nohejbalu, což je pochopitelně to jednodušší a očekávané, nicméně závěr se nese ve shrnutí především v obecné rovině. Dochází tak k míšení banálních sdělení a s obecnými neověřenými tvrzeními. Osobně bych doporučoval, aby se autorka opravdu v takových případech zaměřila buď na obecnou koncepci sportovního slangu (srov. např. slovenské práce z okruhu sociolingvistů z Banské Bystrici a Prešova), nebo naopak právě na konkrétní, nohejbalový slang z vybraného úhlu pohledu.

Odborná literatura, z níž autorka vychází, je věru nedostatečná.

První kapitole autorka věnuje rozvrstvení národního jazyka. Bohužel není po několik řádků jasné, z čí koncepce a prací vychází, odkaz na Krčmovou je zaznamenán nestandardně. Při charakteristice jednotlivých termínů mě zarazí výběr literatury. Například u argotu autorka vychází z poznatků z práce Oberfálcera ze třicátých let, čímž signalizuje, že se dále argotem nikdo nezabýval. Zajímavé je, že vůbec nereflektuje článek Jaklové *Budeme argot nově definovat?*, který četla jako povinnou literaturu ke zkoušce z lexikologie. Není ovšem jediný. Práce Suka a Hubáčka chybí rovněž, autorka nepohlédla ani do sborníků z konferencí o slangu.

Ve druhé kapitole bez nějaké koncepce charakterizuje velmi stručně pojetí slangu u různých autorů. Jejich výběr a kritérium řazení za sebou by mě opravdu zajímaly.

Málo se dá snad v kontextu celé práce vytknout třetí kapitole, věnované aspektům slangu, i když tady bych už např. čekal, že se autorka začne o tématu zmiňovat ve vztahu ke svému analyzovanému materiálu.

Z tohoto úhlu pohledu se jeví už jako problematičtější kapitola čtvrtá, o způsobech tvoření slangu. Autorka zde sice uvádí nějaké poznatky získané z literatury (Hubáček), ale naprosto opomíjí fakt, že se ne všechny prostředky, které Hubáček uvádí, musí objevit v jejím materiálu, čímž by minimálně potvrdila jeho výsledky, případně by mohla charakterizovat prostředky tvoření nových pojmenování v nohejbalovém slangu ve srovnání s obecnou představou o tvoření slangismů.

Pátá (jednostránková) kapitola je věnována problematice sportovního slangu, resp. jeho obecné charakteristice. Rozhodně bych rád věděl, na základě jakého srovnání autorka vyjadřuje tvrzení, že sportovní slang patří k nejrozsáhlejší skupině nespisovného výraziva v dnešní době (s. 25). Kromě toho se čtenář dozví, kdo nejčastěji sportovní slang používá, zcela nečekaně jde o sportovce, novináře, fanoušky. Nevím, proč jsou děleni do čtyř skupin, protože problematika je mnohem komplikovanější – musíme vzít v úvahu i další mluvčí, kterých se slang bezprostředně dotýká – obchodníci, servis sportovního týmu, rozhodčí apod.

V šesté kapitole autorka zpracovává historii a pravidla nohejbalu. Tato kapitola je celkem funkční pro představu, které skutečnosti budou/mohou být slangově pojmenovávány. Není mi tedy úplně jasné, proč autorka vysvětluje čtenáři, co je to zápas – i sportovní antifanoušek nepochybně někdy

nějaký zápas viděl nebo se jej zúčastnil minimálně ve škole. Na tomto místě bych snad ještě okomentoval tvrzení z počátku práce, že nohejbal zná málo lidí (s. 7) – tady bych připomněl, že nohejbal je hra, která se hraje téměř v každé druhé vesnici, ba co víc – hrávala se (byť méně) už za mého dětství, takže o její malé známosti nemůže být řeč. Domnívám se, že se s fotbalem a leckde s florbalem tvoří základ míčových her ve venkovském prostředí.

Ve vlastní analýze autorka operuje opakovaně hypotézami, které ovšem nejsou přesně formulovány. Prosím, aby autorka vysvětlila, co chápe jako hypotézu a které hypotézy by pro svou práci stanovila.

Výzkumná sonda č. 1 (lépe než mluvit o výzkumu – vzhledem k množství respondentů) je založena na dotazníku. Jeho procentuální vyhodnocení ztrácí smysl, měla-li autorka k dispozici méně než sto respondentů (viz charakteristika procenta, v samotné práci pak situace, že jeden respondent představuje 1,8 % respondentů). To by mi tolik ani nevadilo, snahy o procentuální charakteristiku vzorků jsou pro absolventské práce běžné (bez ohledu na to, kolik respondentů reálně autoři mají), nicméně za větší problém považuji vlastní zpracování analýzy a interpretaci dat.

Autorka si stanovila jako jeden z cílů, že zjistí znalost vybraných slangismů u hráčů nohejbalu. Jakým způsobem vybírala slova pro dotazník, mi není jasné. Odpovědi řadí do tabulek, které se ztrácejí v interpretaci, jež jim předchází. V zásadě se jeví jako hlavní poznatek, v kterém týmu se slovo s jakým významem používá, což bych neviděl jako problém. Ten spatřuji v chabé přehlednosti v textu a ve spekulativnosti některých závěrů (nikoliv hypotetičnosti). Mám tím na mysli především tvrzení, že když došlo ve výkladu některého slangismu k naprosté shodě, že by definoval stejně slangismus i jakýkoliv jiný hráč z jiného týmu – vědecká práce by buď požadovala další sondu, nebo využít statistické metody pro ověření. Celkově je ovšem text naprosto nepřehledný, na přehlednosti mu nedodává ani barevné písmo v názvech měst.

Poslední kapitolu práce představuje slovník. Úvod k němu je koncepční, autorka popisuje strukturu hesla. I zde bych předpokládal, že po zkoušce z lexikologie bude vědět, po jaké publikaci sáhnout, aby slovník zpracovala z hlediska jeho mikrostruktury podle běžných požadavků na výkladový slovník speciální. To ale předbímám. Za absurdní považuji tvrzení: „V případě přejatých slov, která mají jinou než běžnou výslovnost by tato výslovnost byla značena v závorce hned za heslem. Takový případ v tomto slovníku nenalezneme.“ (s. 69) Proč autorka v koncepci popisuje něco, co ve slovníku není? Proč ale upozorňuje na absenci přejímek, když o pár stránek dříve vyzdvihuje přejímání jako podstatnou součást tvoření slangismů? A zároveň proč to tvrdí, když ve slovníku adaptované přejímky prokazatelně jsou?

Vlastní slovník tvoří asi devadesát jednotek, které autorka lexikograficky zpracovává. Jejich výběr je dalším nedostatkem práce. Autorka si sice v teoretické části vymezila slangismus, ale zde na vymezení rezignuje, takže mezi uvedenými jednotkami je minimálně dvacet osm (tj. třetina) jednotek, které za nohejbalové slangismy považovat nelze. Jde o jednotky interslangové nebo deslangizované, u některých bych se nerozpakoval uvažovat i o terminologii, vyznačeno v textu.

Tady právě narážíme na další poznatek, který by si měla studentka odnést po zkoušce z lexikologie, že je výhodnější hovořit o sociolektech než o slanzích, protože v komunikačním pojetí A. Gálisové sociolekty pojmu značnou část prostředků, jež nelze ke slangům zařadit.

Výběr slangismů a popis významů ovšem ztroskotává ještě na jedné věci, na prvním výzkumu autorky. V části věnované dotazníkům a jejich analýze autorka uvádí, kolik různých definic se u leckterých lexikálních jednotek v dotazníku objevilo. Jak je tedy možné, že autorka má snad jen dvě jednotky polysémní, navíc pouze se dvěma významy? Jak se autorka rozhodla, že právě tenhle význam je lepší a tenhle horší, proto ho do slovníku nezařadí? A není jedním z důvodů, proč se objevilo příliš mnoho odpovědí to, že výraz prostě není součástí nohejbalového slangu? I když jsem přesvědčen o jisté podmíněnosti slov se sociálním příznakem i příznakem územním, je užívání slangismů dle výzkumné sondy autorky až příliš variabilní.

K hodnocení formální stránky:

Za hlavní problém vidím neovládání interpunkce. I když se pochopitelně v práci každého mohou objevit chyby z nepozornosti, zde jednoznačně autorka prokazuje, že interpunkci ovládá špatně.

Důsledně používá čárku před spojkami *nebo* a *či* ve slučovacím poměru, ovšem snad na jediném místě v celé práci, kde je důvod pro psaní čárky před *nebo*, ji nepoužila. Dále neovládá psaní čárky před výrazem *a to*, číselný zápis procentuálního údaje se značkou, chybně používá zkratku *tj.*, neodděluje důsledně čárkou konec vedlejší věty.

Zcela nepochopitelné je i uvádění barevného písma v textu – jednak to není standardní, jednak čtenář pozná zelenou, modrou a ostatní barvy – navíc oranžová se bakalandce v tisku práce projevila jako žlutá. "

V práci je rovněž několik naivních a více nepřehledných a nesrozumitelných stylizací (*Dvě různé odpovědi jsou podle mě preferovatelné a poukazují na určitou jednotu a shodu v týmu.* – s. 35), nadbytečná vyjádření (*odpověděli odpovědi*).

Ve slovníku spatřuji nedostatek v psaní heslových slov (lemmat) s velkým písmenem na počátku. Zápis literatury je založen na mě neznámé normě, která není v oboru zvykem. Publikace Krčmové není zaznamenána se všemi údaji.

4 - OTÁZKY A NÁMĚTY PRO OBHAJOBU

Objevují se v celém posudku.

Datum: 17. května 2018

Podpis: